

Sygn. VUa 17/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 lipca 2017 roku

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Piotrkowie Trybunalskim,

Wydział V w składzie:

Przewodniczący: SSO Beata Łapińska (spr.)

Sędziowie: SSO Agnieszka Leżańska

SSO Sławomir Cyniak

Protokolant: st.sekr.sądowy Marcelina Machera

po rozpoznaniu w dniu 6 lipca 2017 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z wniosku Z. W. (1)

przeciwko (...) Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności

w (...) (...) w Ł.

o ustalenie stopnia niepełnosprawności

na skutek apelacji wnioskodawcy Z. W. (1) od wyroku Sądu Rejonowego IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Piotrkowie Tryb. z dnia

29 stycznia 2016r. sygn. IV U 290/15

- 1. zmienia zaskarżony wyrok i poprzedzające go orzeczenie Wojewódzkiego Zespołu do spraw Orzekania o Niepełnosprawności w (...) (...) w Ł. z dnia 24 czerwca 2015 roku w ten tylko sposób, że symbol niepełnosprawności określa jako 10-N i 02- P oraz ustala, iż Z. W. (1) spełnia przesłanki określone w art. 8 ustęp 3a pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 roku – Prawo o ruchu drogowym,*
- 2. oddala apelację w pozostałej części,*
- 3. znosi wzajemnie koszty postępowania.*

Sygn. akt V Ua 17/16

UZASADNIENIE

Orzeczeniem z dnia 7 kwietnia 2015 roku, sygn. ZPS.8321.280.2015 (...) ds. Orzekania o Niepełnosprawności w T. zaliczył Z. W. (1) do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności z symbolami przyczyn niepełnosprawności -10-N i 03-L na stałe.

Orzeczeniem z dnia 24 czerwca 2015 roku, sygn. WZON-9531/39906/1607/15, rozpatrujący sprawę wskutek odwołania Z. W. (1), (...) Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w (...) (...) w Ł. uchylił zaskarżone orzeczenie w punktach „II” dotyczącym symboli przyczyn niepełnosprawności oraz „9” dotyczącym przesłanek do uprawnień

określonych w prawie o ruchu drogowym i przyjął jako przyczynę niepełnosprawności schorzenia z symbolem 10-N oraz wykluczył prawo do uprawnień określonych w prawie o ruchu drogowym.

Odwołanie od wyżej wymienionego orzeczenia złożył Z. W. (1) domagając się ustalenia znacznego stopnia niepełnosprawności i konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innych osób w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

W odpowiedzi na odwołanie (...) wniósł o jego oddalenie.

Wyrokiem z dnia 29 stycznia 2016 roku, sygn. akt IV U 290/15 Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim oddalił odwołanie.

Podstawę rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego stanowiły następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

Z. W. (1) urodził się w dniu (...) 1946 roku. W 2000 roku została u niego stwierdzona choroba zawodowa - przewlekłe zatrucie dwusiarczkiem węgla pod postacią encefalopatii i polineuropatii czuciowej. Powód cierpi na encefalopatię po zatruciu dwusiarczkiem węgla oraz niedowład połowiczny prawostronny. Z. W. porusza się z pomocą laski, jednak bez pomocy innych osób. Do swego stanu zdrowia w zakresie upośledzenia ruchowego powód jest zaadaptowany.

Z. W. cierpi także na organiczne zaburzenia osobowości i funkcji poznawczych. Schorzenia powodują u wnioskodawcy umiarkowany stopień niepełnosprawności.

Stan faktyczny w sprawie Sąd I instancji ustalił na podstawie opinii biegłych sądowych: z zakresu neurologii – A. P. oraz z dziedziny psychiatrii – K. O. oraz dokumentacji zgromadzonej w aktach sprawy. Sąd Rejonowy uznał ww. opinie biegłych sądowych za prawidłowe. Podał, że wykonali oni opinie na podstawie dokumentacji medycznej oraz po wykonaniu samodzielnych badań powoda. Sąd I instancji zaznaczył, że biegli sądowi wnioskowali o ustalenie umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. Wnioski te Sąd Rejonowy uznał za zasadne, bo mające potwierdzenie w materiale dowodowym zebranym w sprawie.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał odwołanie za nieuzasadnione.

Na wstępie Sąd I instancji podniósł, że poza sporem jest, iż u powoda wieloletniego pracownika (...) stwierdzono chorobę zawodową - przewlekłe zatrucie dwusiarczkiem węgla pod postacią encefalopatii i polineuropatii czuciowej. Bezspornym w ocenie Sądu Rejonowego jest też to, iż powód cierpi na połowiczny niedowład prawostronny, ale do utrudnień z tym związanych jest zaadaptowany. Sąd I instancji zauważył, że sam powód podkreśla swoją aktywność sportową, aktywność w stopniu mniejszym niż gdy jako osoba w pełni zdrowa był instruktorem wielu dyscyplin sportowych, ale jednak w stopniu przewyższającym aktywność sportową przeciętnego obywatela.

W tym miejscu Sąd Rejonowy wskazał, że niepełnosprawność i jej stopnie zostały określone w przepisach ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127 poz. 721 ze zm.).

Sąd I instancji powołał się na brzmienie przepisu art. 4 ww. ustawy, w którym zawarte są definicje stopni niepełnosprawności podnosząc, że w myśl:

- ust. 1: Do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

- ust.2: Do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.

- ust.3. Do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

- ust. 4. Niezdolność do samodzielnej egzystencji oznacza naruszenie sprawności organizmu w stopniu uniemożliwiającym zaspokajanie bez pomocy innych osób podstawowych potrzeb życiowych, za które uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się i komunikację.”

Sąd Rejonowy skonkludował, że z powołanych definicji wynika, że dla ustalenia danego stopnia niepełnosprawności znaczenia mają nie tylko schorzenia, na które cierpi dana osoba, ale również i przede wszystkim wpływ tych schorzeń na funkcjonowanie osoby w środowisku pracowniczym i w życiu codziennym. Odnosząc powyższe do realiów przedmiotowej sprawy Sąd I instancji skonstatował, że nie ma

podstaw do przyjęcia, że powód legitymuje się znacznym stopniem niepełnosprawności.

Z tych względów Sąd Rejonowy oddalił odwołanie jako bezzasadne.

Apelację od powyższego wyroku złożył wnioskodawca, zaskarżając orzeczenie w całości i zarzucając mu niewyjaśnienie wszystkich okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy wskutek naruszenia przepisów postępowania i prawa materialnego, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, a mianowicie:

1) odniesienie się przez Sąd tylko do wniosku odwołującego dot. uznania stopnia niepełnosprawności skarżącego Z. W. (1) jako znacznego, oddalając go mimo licznych dowodów, faktów i okoliczności świadczących o zdolności do pracy tylko w warunkach pracy chronionej,

2) obrazę art.227 kpc. w związku z art.232 kpc. poprzez pominięcie środków dowodowych zgłoszonych przez uczestnika, a dotyczących zagadnień wymienionych powyżej w pkt. a.

3) nieuwzględnienie holistycznej zasady łącznej oceny choroby zasadniczej z chorobami współistniejącymi,

4) /naruszenie art. 233 § 1 kpc. przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów polegającej na pominięciu okoliczności i dowodów świadczących za przyznaniem znacznego stopnia niepełnosprawności oraz orzeczenia prawa do korzystania z karty parkingowej .

5) naruszenie zasady jednolitości orzeczniczej

6) nieobecność ławników podczas posiedzeń Sądu, choć tablica świetlna przed salą sądową wyświetlała ich udział.

W oparciu o tak skonstruowane zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez: zaliczenie do stopnia niepełnosprawności znacznego z symbolami przyczyny niepełnosprawności – 10N, 03-L, 02-P na stałe, a także wskazanie, że niepełnosprawność istnieje od 1989 roku i stopniowo narasta. Jednocześnie apelujący wniósł o ustalenie, że:

- wymaga odpowiedniego zatrudnienia na stanowisku przystosowanym w zakładzie pracy chronionej oraz szkolenia specjalistycznego w zakresie posiadanych uprawnień i kwalifikacji,

- konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne zgodnie z niepełnosprawnością,

- korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji,

- konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji,

- spełnia przesłanki określone w art. 8 ust. 3a pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 roku – Prawo o ruchu drogowym.

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 6 lipca 2017 roku profesjonalny pełnomocnik działający w imieniu wnioskodawcy poparł apelację.

Sąd Okręgowy dodatkowo ustalił co następuje:

U wnioskodawcy występują obecnie następujące schorzenia:

- Organiczne uszkodzenie mózgu (encefalopatia) o mieszanej etiologii - naczyniopochodnej, w przebiegu zmian zanikowych związanych z wiekiem oraz w następstwie przebytego przewlekłego zatrucia dwusiarczkiem węgla.

- Niedowład połowiczy prawostronny niewielkiego stopnia.

- Bóle i zawroty głowy, zaburzenia równowagi.

- Zaburzenia psychoorganiczne.

-

- Osłabienie ostrości wzroku.

Ze względów neurologicznych u wnioskodawcy występuje niepełnosprawność stopnia umiarkowanego.

Z powodu deficytów neurologicznych (niewielki niedowład połowiczy prawostronny, zaburzenia równowagi, zaburzenia psychoorganiczne) wnioskodawca jest niezdolny do pracy lub zdolny do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymaga okresowo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych - co w pełni uzasadnia uznanie wnioskodawcy za osobę niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym.

Wnioskodawca, przy obecnie istniejących dysfunkcjach neurologicznych, psychicznych i narządu ruchu - nie jest osobą niezdolną do samodzielnej egzystencji i nie wymaga stałej lub długotrwałej opieki innych osób. Nie ma zatem podstaw do uznania wnioskodawcy za osobę niepełnosprawną w stopniu znacznym.

Niepełnosprawność wnioskodawcy ma charakter trwały.

W zakresie neurologii, nie da się ustalić daty początkowej stwierdzanej obecnie niepełnosprawności wnioskodawcy.

Przyczyną niepełnosprawności wnioskodawcy jest encefalopatia o mieszanej etiologii (naczyniowej, w przebiegu zmian zanikowych mózgowia związanych z wiekiem oraz w następstwie przebytego przewlekłego zatrucia CS₂) z deficytowymi objawami neurologicznymi (10-N1) oraz z zaburzeniami psychoorganicznymi w (O2-P1, przy współistnieniu przewlekłego zespołu bólowego kręgosłupa z ograniczeniem jego ruchomości (najprawdopodobniej w przebiegu zmian zwyrodnieniowych), niedosłuchu i obniżonej ostrości wzroku.

Stwierdzany u wnioskodawcy niewielki niedowład połowiczy prawostronny jak i okresowe zespoły bólowe kręgosłupa są wskazaniem do systematycznego leczenia usprawniającego w warunkach ambulatoryjnych i okresowego leczenia sanatoryjnego.

Wnioskodawca jest zdolny do czynności samoobsługi (poruszanie się po mieszkaniu, przygotowanie prostego posiłku, spożywanie posiłków, korzystanie z WC, codzienna toaleta, ubieranie i rozbieranie się)

Wnioskodawca jest też zdolny do większości czynności dnia codziennego takich jak utrzymanie czystości otoczenia (ale wymaga pomocy przy większym sprzątaniu), kąpiel, utrzymanie czystości rzeczy osobistych (ale wymaga pomocy przy prasowaniu). Wnioskodawca wymaga pomocy przy załatwianiu spraw w większej odległości poza domem.

Wnioskodawca wymaga zatem okresowej i częściowej pomocy innych osób w niektórych czynnościach dnia codziennego.

Wnioskodawca spełnia przesłanki określone w art. 8 ust. 3a pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 roku - Prawo o ruchu drogowym.

Z przyczyn laryngologicznych, to jest obustronnego odbiorczego wysokotonowego uszkodzenia słuchu lekkiego stopnia z cechami uszkodzenia lewego błędnika wnioskodawca jest niepełnosprawny w stopniu lekkim.

(dowód: opinia biegłej sądowej z zakresu neurologii B. S., k. 99 – 101v akt sprawy, opinia biegłego sądowego z zakresu laryngologii M. Z., k. 109-109v wraz z opinią uzupełniającą, k. 126 akt sprawy)

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja okazała się częściowo uzasadniona.

Spór w przedmiotowej sprawie sprowadzał się nie tylko do kwestii stopnia niepełnosprawności, ale także dotyczył innych aspektów decyzji, a mianowicie problemu spełnienia przez skarżącego przesłanek określonych w art. 8 ustawy z dnia 20 czerwca 1997r. Prawo o ruchu drogowym, daty powstania niepełnosprawności oraz symboli przyczyn niepełnosprawności.

Stosownie do treści art. 6b ust. 3 pkt 9 w/w ustawy w orzeczeniu poza ustaleniem niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności, powinny być zawarte wskazania dotyczące spełniania przez osobę niepełnosprawną przesłanek określonych w art. 8 ust. 3a pkt 1 i 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym (Dz.U. z 2012 r. poz. 1137, z późn. zm.), przy czym w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności spełnienie tych przesłanek może zostać stwierdzone jedynie w przypadku ustalenia przyczyny niepełnosprawności oznaczonej symbolem 04-O (choroby narządu wzroku), 05-R (upośledzenie narządu ruchu) lub 10-N (choroba neurologiczna).

Powołany przepis Prawa o ruchu drogowym zawiera uprawnienie do wydania karty parkingowej osobie niepełnosprawnej zaliczonej do znacznego albo umiarkowanego stopnia niepełnosprawności mającej znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się.

Sąd rejonowy oddalając odwołanie przedwcześnie i dowolnie uznał, iż upośledzenie sprawności spowodowane schorzeniami kręgosłupa nie powoduje u Z. W. (1) istotnego ograniczenia w samodzielnym poruszaniu się, przemieszczaniu i nie istnieją okoliczności dające podstawy do wydania karty parkingowej. Warto w tym miejscu podkreślić, iż Sąd Rejonowy w ogóle nie zajął się zbadaniem istnienia tych przesłanek, gdyż oparł swoje rozstrzygnięcie na opiniach biegłych, które w ogóle nie odnosiły się do powyższej kwestii. Dlatego też Sąd Okręgowy jako instancja merytoryczna władny był uzupełniając materiał dowodowy zbadać, czy istnieją warunki do przyznania apelującemu karty parkingowej. W tym celu dopuścił dowodów z opinii biegłego neurologa B. S., która uznała, iż Z powodu deficytów neurologicznych (niewielki niedowład połowiczny prawostronny, zaburzenia równowagi, zaburzenia psychoorganiczne) wnioskodawca jest niezdolny do pracy lub zdolny do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymaga okresowo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych - co w pełni uzasadnia uznanie wnioskodawcy za osobę niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym.

Wnioskodawca, przy obecnie istniejących dysfunkcjach neurologicznych, psychicznych i narządu ruchu - nie jest osobą niezdolną do samodzielnej egzystencji i nie wymaga stałej lub długotrwałej opieki innych osób Nie ma zatem podstaw do uznania wnioskodawcy za osobę niepełnosprawną w stopniu znacznym.

Niepełnosprawność wnioskodawcy ma charakter trwały.

W zakresie neurologii, nie da się ustalić daty początkowej stwierdzanej obecnie niepełnosprawności wnio-skodawcy.

Przyczyną niepełnosprawności wnioskodawca jest encefalopatia o mieszanej etiologii (naczyniowej, w przebiegu zmian zanikowych mózgowia związanych z wiekiem oraz w następstwie przebytego przewlekłego zatrucia CS₂) z deficytowymi objawami neurologicznymi (10-Nł oraz z zaburzeniami psychoorganicznymi w (02-P1, przy współistnieniu przewlekłego zespołu bólowego kręgosłupa z ograniczeniem jego ruchomości (najprawdopodobniej w przebiegu zmian zwyrodnieniowych), niedosłuchu i obniżonej ostrości wzroku.

Wnioskodawca jest zdolny do czynności samoobsługi (poruszanie się po mieszkaniu, przygotowanie proste-go posiłku, spożywanie posiłków, korzystanie z WC, codzienna toaleta, ubieranie i rozbieranie się)

Wnioskodawca jest też zdolny do większości czynności dnia codziennego takich jak utrzymanie czystości otoczenia (ale wymaga pomocy przy większym sprzątaniu), kąpiel, utrzymanie czystości rzeczy osobistych (ale wymaga pomocy przy prasowaniu). Wnioskodawca wymaga pomocy przy załatwianiu spraw w większej odległości poza domem.

Wnioskodawca wymaga zatem okresowej i częściowej pomocy innych osób w niektórych czynnościach dnia codziennego.

Wnioskodawca spełnia przesłanki określone w art. 8 ust. 3a pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 roku - Prawo o ruchu drogowym.

Sąd Okręgowy w pełni podzielając powyższą opinię , której nie zakwestionowała żadna ze stron uznał, iż jest ona podstawą do zmiany zaskarżonej decyzji i wyroku Sądu Rejonowego i prowadzi do przyjęcia, że wnioskodawca mając umiarkowany stopień niepełnosprawności ma upośledzenie sprawności spowodowane schorzeniami kręgosłupa , które powoduje istotne ograniczenia w samodzielnym poruszaniu się, przemieszczaniu i istnieją okoliczności dające podstawy do wydania karty parkingowej.

Sąd Okręgowy uznał także, iż Sąd I instancji z naruszeniem art. 233 kpc dowolnie przyjął, iż symbol niepełnosprawności to wyłącznie schorzenia neurologiczne, podczas gdy z opinii biegłego psychiatry, którą Sąd Rejonowy pominął w swych rozważaniach błędnie nie uwzględnił przy określeniu symbolu niepełnosprawności schorzeń natury psychiatrycznej. Wszak z opinii biegłego psychiatry w sposób nie budzący wątpliwości nie kwestionowany przez żadną ze stron wynika, iż przyczyną niepełnosprawności są także organiczne zaburzenia osobowości i funkcji poznawczych , które czynią wnioskodawcę osobą niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym , niepełnosprawność ma charakter trwały i nie da ustalić się daty jej powstania. Symbol został określony na 02 – P. Z tych też względów Sąd Okręgowy zmienił również w tym zakresie zaskarżoną decyzję i wyrok Sądu Rejonowego dodając do prawidłowo ustalonego symbolu 10 –N dodać także symbol 02-P .

Skoro te zarzuty apelacyjne okazały się uzasadnione ostatecznie Sąd Okręgowy uwzględniając apelację w części zmienił zaskarżony wyrok i poprzedzające go orzeczenie Wojewódzkiego Zespołu do spraw Orzekania o Niepełnosprawności i na podstawie art. 386 § 1 kpc orzekł jak w punkcie 1 sentencji.

Dalej idąca apelacja wnioskodawcy podlega oddaleniu, albowiem zawarte w niej zarzuty okazały się chybione.

Sąd rejonowy prawidłowo uznał, iż brak jest podstaw do zaliczenia skarżącego do znacznego stopnia niepełnosprawności.

Zgodnie z art. 4 ust. 1-4 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza, się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia

ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Sąd I instancji dokonał prawidłowej oceny stanu faktycznego, przeprowadził w tym zakresie postępowanie dowodowe zgodnie ze schorzeniami na które cierpi skarżący. Wyniki tego postępowania są jednoznaczne - żaden z lekarzy nie znalazł podstaw do zaliczenia badanego do osób o znacznym stopniu niepełnosprawności. Biegli uwzględnili wszystkie schorzenia i dokonali całościowej oceny stanu zdrowia. Sąd Okręgowy uzupełniając materiał dowodowy w zakresie uprawnień wnioskodawcy do karty parkingowej oraz w celu zbadania go jeszcze w aspekcie laryngologicznym dopuścił dowód z opinii biegłych neurologa oraz okulisty. Biegły neurolog potwierdził trafność opinii biegłego z zakresu tej specjalności dopuszczonego przez Sąd Rejonowy i tak jak on wywiódł, iż skarżący jest osobą niepełnosprawna w stopniu umiarkowanym na stałe, a daty powstania niepełnosprawności nie da się ustalić. Z kolei z opinii biegłego laryngologa wynika, iż schorzenia tej natury nie czynią skarżącego niepełnosprawnym w stopniu umiarkowanym tylko lekkim.

Zarzuty wnioskodawcy co do oceny przez biegłych stopnia niepełnosprawności mają jedynie charakter polemiczny i nie zasługują na aprobatę Sądu Okręgowego. Skoro żaden z biegłych badając apelującego nie uznał, iż stan zaawansowania jego schorzeń czyni go niepełnosprawnym w stopniu znacznym brak było podstaw do zmiany w tym zakresie zaskarżonej decyzji.

Apelację jako niezasadną Sąd zatem oddalił na podstawie art. 385 kpc, o czym orzekł jak w punkcie 2 sentencji.

O kosztach Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 100 kpc.